

EAPC blog

Obrint finestres: “L’administració ètica” a càrrec de Begoña Román

© 24 d'octubre de 2016

“**L’administració ètica**” ha estat el títol de la primera de les quatre sessions del cicle “Obrint finestres: reptes de l’administració pública al segle XXI” a càrrec de la Dra. Begoña Román Maestre, professora titular a la Facultat de Filosofia de la Universitat de Barcelona i presidenta del Comitè d’Ètica de Serveis Socials de Catalunya.

Aquesta primera trobada ha estat l’exemple que la formació és un encert. La Dra. Román va complir, amb escreix, les expectatives generades. La seva intervenció va ser suggerent i va començar a generar tots els interrogants que el curs pretén. En aquest sentit, la Dra. Román afirmava que avui la societat es pot definir com a accelerada, del coneixement, moralment plural i tecnològica i, en conseqüència, es requereix un nou plantejament. Tot el que en el passat havia estat útil i vàlid, ara cal canviar-ho. La societat ha de fer front als reptes i, en conseqüència, l’administració pública no en pot quedar aïllada perquè, des del punt de vista del servei a la ciutadania, aquesta ha d’adaptar-se i fins i tot reinventar-

se, de manera que sigui adequada als requeriments socials. És per això que no hi ha cap dubte que l'administració pública ha de ser **molt més reflexiva i molt humanitzada**.

“L'ètica és pensada i la moral és viscuda”, afirmava la Dra. Román. I ho feia mentre feia referència al fet que el que legitima a l'administració és el ciutadà i per això té el deure d'actuar amb diligència i eficiència. Aquesta fou una idea important: **la batalla per la consecució de la diligència i l'eficiència** i, en el sentit contrari, la importància de poder detectar les ineficiències i les deficiències. En aquest procés, el rol dels servidors públics és vital. Sense la seva implicació en la detecció de les mancances, és inviable adaptar l'administració pública als temps que corren. No en va, l'administració pública està obligada a detectar els canvis, fer-hi front i no caure en el confort que implica treballar durant molt de temps en les mateixes tasques. I és que les deficiències provenen d'estar desatents a la voluntat de canviar i, en conseqüència, a la incapacitat d'assumir riscos.

L'ètica és reflexió i recerca de valors. Avui, més que ahir, es vital conèixer el perquè de les coses. L'ètica de l'administració pública ha de ser la de la responsabilitat, aquella que rendeix comptes (econòmics, de resultats, dels canvis, de les avaluacions) i al mateix temps no descuida l'encàrrec rebut i el respecte que cal oferir al ciutadà.

Paral·lelament a la reflexió i els valors, cal afirmar que **l'administració pública és una organització** i per això, també cal parlar de l'ètica de la mateixa administració i de l'ètica dels professionals que hi treballen. Parlem d'una ètica cívica, que és global i és pública. Malgrat això, com a administració pública del segle XXI ha de saber què pot fer, què no pot fer i com ho ha de fer. En definitiva, es tracta de conèixer quins són els límits i quina és la qualitat que permetrà no generar injustícies entre la ciutadania.

Segons la professora Román, per assolir aquests reptes l'administració pública ha de tenir diferents valors: la legalitat; l'exemplaritat; l'objectivitat i la imparcialitat; les prioritats i la diligència; l'austeritat entesa com a principi de proporcionalitat, i el reconeixement i l'apoderament. I en conseqüència, també es plantegen dubtes i qüestions davant de les quals l'administració pública no pot quedar aturada: què passa quan la legalitat entorpeix la meua eficiència?; com es pot exercir l'exemplaritat pública?; com s'aconsegueix el reconeixement de l'altre que ha de confirmar que som exemplars?; com ens autocontenim davant del que ens pugui transmetre qualsevol persona?; com es fixen les prioritats escapant dels *inputs* mediàtics i ens concentrem en les necessitats dels ciutadans?; i finalment, quina ha de ser la relació entre el funcionari i el ciutadà i el mateix funcionari i el polític? La resposta a totes aquestes preguntes és cabdal per aconseguir una administració amb valors que sigui capaç d'autoavaluar-se i d'aïllar les males pràctiques. En definitiva, es tracta de saber com s'aconsegueix una administració honesta, eficient, participativa, reconeguda i apoderada.

Durant la sessió, i per tal d'avaluar a la pràctica tots els principis exposats fins ara, la Dra. Román va abordar les novetats que impliquen **les lleis de transparència**, les noves tasques que provocaran i les prioritats que ens obligaran a fixar, perquè aquesta nova legislació bascula en el camí que existeix entre l'integritat de la confidencialitat de les dades i la intoxicació i el col·lapse que implica haver d'informar sobre tot. En aquest camí cal fer la llei de la transparència. Per aconseguir-ho cal passar de fer una organització vertical i molt burocràtica a fer una organització més planera i amb més capacitat d'assumir el risc. I, en aquest sentit, cal reconèixer que el risc no pot ser només personal o professional sinó que ha d'implicar que l'organització participi i que estigui en examen constant. Es

tracta d'assolir el diàleg socràtic: aturar-se més del que es fa habitualment, avaluar-se, participar, innovar i aconseguir el temps per fer-ho i, així, generar els espais de reflexió que permetin pensar com ha de ser l'administració pública.

Finalment, si parlem d'aquests **espais de reflexió** dins de l'administració, cal afirmar que han de seguir un full de ruta que faciliti la discussió dels codis d'ètica i de valors com a una especificació per la qual es vol regular, així com promoure les auditories que ens permetin observar on està situada l'administració, quina és la seva decència i quina capacitat de diàleg té amb la ciutadania. Es tracta, per tant, d'institucionalitzar els espais de diàleg que permetin saber quins són els valors i quines són les obsolescències i, així, aconseguir una administració que s'organitzi realment en xarxa i aconseguixi una major efectivitat.

Amb aquesta primera sessió es volia donar resposta a diverses preguntes que ens han de fer reflexionar:

Quins són els valors ètics clau que haurien d'orientar l'actuació de l'administració pública?

Asseguren les actuals polítiques de transparència aquests valors ètics?

Com s'han de promoure els valors ètics entre els servidors públics i la ciutadania?

Què en penseu?

Mònica Sabata Fernàndez

Parc de les Humanitats i les Ciències Socials de la Universitat de Barcelona

◆ ÈTICA, BEGOÑA ROMÁN, FORMACIÓ, HUMANITATS, OBRINT FINESTRES, VALORS